

Takšno in drugačno (S)lepilo

PETER RAK

Slepilo

režija Jan Bilodjerič
Slovenija, 2005, 110 min.

film

Ali je entuziazem ter mejna življenjska izkušnja z drogami in s tem povezan avtoterapevtski angažma dovolj, da se človek loti snemanja filma? Slepilo režiserja Jana Bilodjeriča jasno dokazuje, da ne, saj film pač ne dosega niti osnovnih filmskih standardov. Scenarij, režija, igralske kreacije, kadiranje, montaža, zvok ... ostajajo v okvirih nepretenciozne amaterske produkcije in le zahvaljujoč vztrajnosti in spretnosti avtorja, ki je uspel zbrati denar za prenos filma na 35-milimetrski trak, se sedaj zadeva vrti po slovenskih kinematografih in ne le po kakšnih zakajenih dvoranicah zakotnih alter klubov.

Dosedanjim odmevom v medijih, ki so se vrteli med

kurtoaznimi zapisi, naivnimi intervjuji in nekaj uničujočimi kritikami, pa je vendarle treba še nekaj dodati. Kriterijev ne glede na nizki proračun in ekipo naturščikov sicer ni mogoče zniževati, saj bi lahko režiser tudi s skromnimi sredstvi in amatersko igralsko zasedbo pokazal vsaj nekaj inventivnosti in avtorskega presežka, vendar je film nesmiselno ocenjevati zgolj v primerjavi s profesionalno produkcijo. Kar je pravzaprav razlog za ta zapis, je bila atmosfera ob premieri filma v mariborskem Koloseju. Seveda so se tam zbrali predvsem prijatelji in znanci filmske ekipe, ki so ob koncu morali vljudno zaploskati, vendar je bilo med projekcijo čutiti tudi presenetljiv odziv gledalcev, ki so se na specifičen način identificirali z dogajanjem na platnu.

Namreč s toposom prizorov, poznanih ulic, trgov in mestnih vedut in predvsem z mariborskim

naglasom, skratka z občutkom »domačnosti« in lokalne duhovne mentalitete. Mesto ima za razliko od Ljubljane in nekaterih

obmorskih krajev namreč zelo borno filmsko zgodovino, saj z izjemo nekaj solidnih dokumentarcev ter redkih igranih

Foto A. G. Markotič

SLEPILO – Ali je entuziazem ter mejna življenjska izkušnja z drogami in s tem povezan avtoterapevtski angažma dovolj, da se človek loti snemanja filma?

filmov, kot sta, denimo, Kavarna Astoria in lumpenproletarski Kleščar (posnet v podobnem zanesenjaško amaterskem slogu kot Slepilo), tako rekoč ne premore lastnega filmskega vizualnega arhiva, kar je za iskanje in repozicioniranje kulturnega in duhovnega profila Maribora velik hendikep. Film Slepilo glede na pomanjkanje vsakršne ambicioznosti sicer na tem področju ne pomeni kakšne posebne prelomnice, je pa pomemben dokaz, da mesto še kako potrebuje refleksijo stanja tudi na filmskem platnu.

Drugi nivo identifikacije je seveda zgodba sama. Dialogi so res trdi, prazni in nedomišljeni (čeprav pravzaprav dokaj zvesto odražajo današnji mizerni nivo komunikacije in retoričnega repertoarja slovenske in še zlasti mariborske mladine in to nikakor ne zgolj tiste, ki se je znašla na družbeni margini), vendar so morda prav zaradi tega tudi bolj učinkoviti. Spretno zastavljena fabula in perfekcionista forma kakšnega blockbustera, ki nam predstavlja podobno narkomansko sceno v berlinskem, londonskem ali newyorškem predmestju, pač nikoli ne more

doseči tako visoke stopnje identifikacije gledalca s to problematiko in vsaj tukaj je namen avtorja v določeni meri dosežen.

S tem se sklada tudi nekoliko melodramatična izjava Bilodjeriča, da bo zadovoljen, če bo s tem filmom rešil eno samo človeško življenje. V današnjem blaziranem svetu umetnosti in filma se takšne domislice sicer obravnavajo kot deplasirane in patetične, saj je edino, kar šteje, estetski nivo, vendar morda le niso povsem zgrešene. V redu, seveda bi bilo mogoče projekt izpeljati na drugačen način, vendar je prav za svetovno filmsko in celotno vizualno umetnost značilno, da se temeljno sporočilo – še vedno sledeč maksimi modernizma, da je oblika obenem tudi vsebina – večinoma izgubi v hiperestetizirani zunanji formi ali pa v nihilističnem eksperimentu. Pri Slepilu te nevarnosti seveda ni, zato lahko v slovenskih razmerah solidno odigra vsaj svojo didaktično vlogo. Problem je le, da glede na vse zgoraj naštetе pomanjkljivosti pri blagajnah kinodvoran verjetno ne bo ravno predolgih vrst ...